

Ενίσχυση της Συνέργειας του LIFE με άλλα χρηματοδοτικά εργαλεία

1η Έκθεση αναφοράς για την Δράση A.11 – Δεκέμβριος 2016

eek LIFE Task Force

Συνοπτική Περιγραφή

Κατά το διάστημα Φεβρουαρίου-Δεκεμβρίου 2016 και στο πλαίσιο της ίδρυσης και λειτουργίας της Ελληνικής ομάδας LIFE Task Force (GR LTF) υλοποιήθηκαν δράσεις συνέργειας ανάμεσα στο πρόγραμμα LIFE και σε άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα.

Συγκεκριμένα, κατά την περίοδο αυτή, πραγματοποιήθηκε η αρχική γνωριμία και επαφή της ομάδας με τα βασικότερα Εθνικά Σημεία Επαφής (ΕΣΕ), καθορίστηκαν τα προγράμματα που σχετίζονται περισσότερο με την θεματολογία του LIFE, και έγιναν οι πρώτες επαφές για περαιτέρω συνεργασία. Οι δραστηριότητες της ομάδας που στοχεύουν στην συνέργεια και έχουν υλοποιηθεί μέχρι σήμερα, αναφέρονται στην συμμετοχή σε πολυμερείς ομάδες εργασίας με στόχο την από κοινού παροχή πληροφορίας, κυρίως στην περιφέρεια (δράσεις συντονιζόμενες από την Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης - ΕΕΤΑΑ), στις διμερείς συνεργασίες με τα προγράμματα Horizon και ΕΣΠΑ, καθώς και σε άλλες δραστηριότητες που σχετίζονται με την συμμετοχή σε ομάδες εστίασης και εργασίας Ευρωπαϊκών στρατηγικών και προγραμμάτων. Οι δραστηριότητες αυτές αναμένεται να συνεχίσουν και να εντατικοποιηθούν κατά την επόμενη περίοδο, ενώ συγκεκριμένες ενέργειες συνεργασίας έρχονται να προστεθούν στις ήδη υπάρχουσες, συμπεριλαμβανομένης της διεύρυνσης της συνέργειας και με άλλα σχετικά Ευρωπαϊκά και διακρατικά προγράμματα.

Executive Summary

During the period February – December 2016, and in the context of the establishment and operation of the Greek LIFE Task Force (GR LTF), the team has realised a number of activities in relation to the synergies between the LIFE Programme and other European programmes.

In the course of the above-mentioned period, the initial contact with the main National Focal Points (NFPs) of other programmes has been made, while the team has identified the programmes that are thematically close to the LIFE projects' content and has started working on the cooperation at a bilateral level. To the present, the activities of the team refer to the participation in multilateral working groups aiming at the joint provision of information, mainly at a regional level (activities coordinated by the Hellenic Agency for Local Development and Local Government), to the bilateral collaboration with the Horizon 2020 and the ESIF Operational Programmes, and to the participation in focus and working groups of European and/or macro- regional strategies and programmes. These activities are expected to continue in the next period, while new concrete collaboration actions will be added to the existing ones, including the broadening of synergies to other relevant European and international programmes.

1 Εισαγωγή

Το έργο LIFE 'Ίδρυση και Λειτουργία της Ελληνικής ομάδας LIFETaskForce για την περίοδο 2014-2017', με κωδικό LIFE14 CAP/GR/000003, έχει ως στόχο την ενδυνάμωση των ΕΣΕ του προγράμματος LIFE, με σκοπό την αποτελεσματικότερη συμμετοχή της Ελλάδας σε έργα LIFE και την προώθηση της περιβαλλοντικής και κλιματικής πολιτικής μέσω ολοκληρωμένων έργων. Το έργο ξεκίνησε τον Ιανουάριο του 2016, αναμένεται να διαρκέσει μέχρι και τον Απρίλιο του 2019 και περιλαμβάνει 13 δράσεις υλοποίησης.

Η δράση A.11 αναφέρεται στην ενδυνάμωση της συνέργειας ανάμεσα στο χρηματοδοτικό εργαλείο LIFE και τα υπόλοιπα χρηματοδοτικά εργαλεία. Η δράση πραγματοποιείται σε 4 περιόδους:

- Περίοδος Α: Φεβρουάριος 2016 – Δεκέμβριος 2016
- Περίοδος Β: Ιανουάριος 2017 – Δεκέμβριος 2017
- Περίοδος Γ: Ιανουάριος 2018 – Αύγουστος 2018
- Περίοδος Δ: Σεπτέμβριος 2018 – Απρίλιος 2019

Στο τέλος κάθε περιόδου, παραδίδεται η έκθεση αναφοράς της προόδου της δράσης, όπου περιγράφονται οι δραστηριότητες της ομάδας GR LTF για το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Η παρούσα έκθεση αποτελεί την 1^η Έκθεση αναφοράς για το διάστημα Φεβρουαρίου – Δεκεμβρίου 2016. Η έκθεση αποτελείται από τέσσερα κεφάλαια, που αναφέρονται διαδοχικά στην εισαγωγή (κεφάλαιο 1), την υφιστάμενη κατάσταση (κεφάλαιο 2), τις δραστηριότητες της GR LTF στο διάστημα αναφοράς, οι οποίες διακρίνονται στις πολυμερείς, διμερείς και στις λοιπές δράσεις (κεφάλαιο 3) και στις δράσεις που η ομάδα σχεδιάζει να πραγματοποιήσει την επόμενη περίοδο. Στο παράρτημα της έκθεσης παρέχεται το διαθέσιμο φωτογραφικό υλικό από τις επιμέρους δραστηριότητες της περιόδου.

2 Υφιστάμενη Κατάσταση

Στην Ελλάδα, η υφιστάμενη κατάσταση ακολουθεί το Ευρωπαϊκό πρότυπο, υπό την έννοια ότι για κάθε χρηματοδοτικό εργαλείο ορίζεται το Εθνικό Σημείο Επαφής (National Contact Point, NCP) το οποίο αναλαμβάνει τη διαχείριση του συγκεκριμένου εργαλείου σε εθνικό επίπεδο. Σε σχέση με τα προγράμματα που αφορούν στο Περιβάλλον και την Κλιματική Αλλαγή, η πρώην Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Περιβαλλοντικών Δράσεων (ΕΥΣΠΕΔ) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) αποτελεί τον φορέα που έχει την συνολική εικόνα για τα χρηματοδοτικά εργαλεία.

Η πρώην ΕΥΣΠΕΔ λειτουργεί πλέον ως η Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ για το ΥΠΕΝ. Στο πλαίσιο αυτό η υπηρεσία συνέταξε τον Μάιο του 2013 τις 'Κατευθύνσεις Αναπτυξιακής Στρατηγικής στους Τομείς Πολιτικής Αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής' για την περίοδο 2014-2020, έκθεση που εν συνεχεία διαβιβάστηκε στο Υπουργείο Ανάπτυξης προς περαιτέρω χρήση.

Σε σχέση με τα προγράμματα Horizon2020, η Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ) αποτελεί τον φορέα που συντονίζει τα διάφορα ΕΣΕ ανά θεματολογία. Οι θεματικές που σχετίζονται πιο άμεσα με το Περιβάλλον και την Κλιματική Αλλαγή αφορούν στην Ενέργεια, στις Μεταφορές και στην Κλιματική Αλλαγή. Κατ' επέκταση οι σχετικοί φορείς για συνέργεια με το Πρόγραμμα LIFE είναι το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (θεματική: 'Ασφαλής, Καθαρή και Αποδοτική Ενέργεια') και το δίκτυο Πράξη (PRAXINetworth/FORTH) (θεματικές: 'Εξυπνες, πράσινες και ολοκληρωμένες μεταφορές', 'Κλιματική αλλαγή, αποδοτικότητα πόρων και πρώτες ύλες' (μαζί με την ΓΓΕΤ), 'Επισιτιστική ασφάλεια, βιώσιμη γεωργία και δασοκομία', 'Θαλάσσια έρευνα και ναυτιλία', 'Βιο-οικονομία', 'Εργαλείο Μικρομεσαίων επιχειρήσεων').

Σε ό,τι αφορά στη διαχείριση των υπόλοιπων θεματικά συσχετιζόμενων διαρθρωτικών ταμείων, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων είναι ο φορέας διαχείρισης του Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης καθώς και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας. Κατ' αντιστοιχία, το ΕΣΕ για το Πρόγραμμα Δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της Υγείας (2014-2020) είναι το Υπουργείο Υγείας.

Άλλα διακρατικά προγράμματα που ενδεχομένως να παρουσιάζουν δυνατότητες συνέργειας με το LIFE είναι τα προγράμματα Interreg καθώς και τα προγράμματα URBACT και ESPON για την εδαφική συνεργασία, των οποίων το ΕΣΕ βρίσκεται στο Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης.

3 Συμμετοχή της GR LTF σε δράσεις συνέργειας στο διάστημα Φεβρουαρίου – Δεκεμβρίου 2016

Κατά την πρώτη περίοδο υλοποίησης της δράσης Α.11 (Φεβρουάριος - Δεκέμβριος 2016) δημιουργήθηκαν οι πρώτες επαφές της GR LTF με τα εθνικά σημεία επαφής των προγραμμάτων και άρχισαν να θέτονται οι βάσεις για συνεργασία. Η ευκαιρία για αυτήν την επαφή παρουσιάστηκε όταν, με πρωτοβουλία της Ελληνικής Εταιρείας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ), δημιουργήθηκε μία ομάδα εργασίας των ΕΣΕ. Έτσι, στο πλαίσιο πολυμερών συναντήσεων εργασίας των φορέων συζητήθηκε η υφιστάμενη κατάσταση και οι εν δυνάμει δράσεις συνεργασίας.

Παράλληλα, και στην περίπτωση προγραμμάτων που σχετίζονται στενά με το LIFE, όπως τα Horizon2020 και ΕΣΠΑ, επιμέρους δράσεις συνεργασίας συγκεκριμενοποιήθηκαν περαιτέρω σε διμερείς συναντήσεις. Σε επόμενο στάδιο, και μετά την αρχική επαφή, κάποιες από αυτές τις δράσεις άρχισαν να υλοποιούνται σε δοκιμαστικό επίπεδο, ενώ κατά την επόμενη φάση αναμένεται να αρχίζουν να υλοποιούνται και οι υπόλοιπες, με βάση και τις προτεραιότητες της περιόδου.

Στην παρούσα ενότητα περιγράφονται οι δράσεις της ομάδας για την περίοδο Φεβρουαρίου – Δεκεμβρίου 2016. Με βάση τα παραπάνω, η ενότητα διακρίνεται στις πολυμερείς συνεργασίες (παράγραφος 3.1) και στις επιμέρους διμερείς συνεργασίες (παράγραφος 3.2). Η ομάδα συμμετείχε επίσης και σε συναντήσεις στο πλαίσιο διεθνών πρωτοβουλιών. Οι δράσεις αυτές περιγράφονται στην παράγραφο 3.3.

3.1 Πολυμερείς συνεργασίες

3.1.1 Ομάδα εργασίας Ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών προγραμμάτων υπό την ΕΕΤΑΑ – Διάχυση πληροφορίας σε φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης

Η ΕΕΤΑΑ λειτουργεί ως Ανώνυμη Εταιρεία με σκοπό την παροχή επιστημονικής και τεχνικής υποστήριξης προς τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, καθώς και τους φορείς του Δημοσίου και του Κοινωνικού τομέα, σε ζητήματα Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Ανάπτυξης.

Στο πλαίσιο των δράσεών της, η ΕΕΤΑΑ ήρθε σε επαφή με τα ΕΣΕ των Ευρωπαϊκών ανταγωνιστικών προγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένου του LIFE, με στόχο τη δημιουργία ενός δικτύου ενημέρωσης, ώστε να υποστηριχθεί καλύτερα η πρόσβαση των φορέων της Τοπικής Διοίκησης σε αυτά. Κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου πραγματοποιήθηκαν δύο συναντήσεις της ομάδας εργασίας (τον Φεβρουάριο και τον Οκτώβριο 2016 αντίστοιχα), στις οποίες συμμετείχαν μέλη της GR LTF για την εκπροσώπηση του Προγράμματος LIFE.

Με βάση τα συμπεράσματα από τις ομάδες συνεργασίας, η GR LTF συμφώνησε να συμμετάσχει στις εξής δράσεις:

- Επιμορφωτικά Σεμινάρια, τα οποία υλοποιούνται από την ΕΕΤΑΑ σε συνεργασία με τις Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων (ΠΕΔ) της χώρας.

Η GR LTF συμμετείχε στο επιμορφωτικό σεμινάριο των Δήμων Περιφέρειας Αττικής που έλαβε χώρα 29-31 Αυγούστου 2016. Στο πλαίσιο του σεμιναρίου, οι εμπειρογνώμονες Φύσης/Βιοποικιλότητας και Περιβάλλοντος παρουσίασαν το Πρόγραμμα LIFE στους 21 συμμετέχοντες. Άλλα προγράμματα που παρουσιάστηκαν στο Σεμινάριο είναι το Horizon2020 καθώς και τα προγράμματα URBACT και CreativeEurope.

- Ανάπτυξη προγράμματος σύγχρονης εξ αποστάσεως επιμόρφωσης για στελέχη των νησιωτικών Δήμων της χώρας.

Η GR LTF και οι εκπρόσωποι από τα υπόλοιπα προγράμματα συμφώνησαν να συμμετάσχουν στις δράσεις δημιουργίας video on demand για την παρουσίαση των Ευρωπαϊκών Ανταγωνιστικών Προγραμμάτων, καταρχάς σε όσους έχουν συμμετάσχει σε σχετικά επιμορφωτικά της Εταιρείας, καθώς και στους μεταπτυχιακούς φοιτητές του ΠΜΣ «Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση». Η δράση αυτή αναμένεται να υλοποιηθεί το 2017.

- Δημιουργία διαδικτυακού τόπου της ΕΕΤΑΑ όπου θα συγκεντρώνεται όλη η πληροφόρηση για τα Ευρωπαϊκά Ανταγωνιστικά Προγράμματα και θα περιλαμβάνει βάση δεδομένων για διακρατικές συνεργασίες, καλές πρακτικές και χώρο συζήτησης.

Η δράση αυτή αναμένεται να υλοποιηθεί το 2017.

- Σύνταξη τευχών με καλές πρακτικές από τη συμμετοχή Ελληνικών Δήμων στα Ευρωπαϊκά ανταγωνιστικά προγράμματα.

Η δράση αυτή αναμένεται να υλοποιηθεί το 2017.

- Οργάνωση εκδηλώσεων παρουσίασης των Ευρωπαϊκών Ανταγωνιστικών προγραμμάτων στην Περιφέρεια.

Στο εξεταζόμενο διάστημα οργανώθηκε μία σχετική διημερίδα στην Κομοτηνή, 29-30/11, από το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης και την ΕΕΤΑΑ σε συνεργασία με την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης και τον Δήμο Κομοτηνής. Η εκδήλωση είχε τίτλο '1^η Διημερίδα για την αξιοποίηση των Ευρωπαϊκών Ανταγωνιστικών Προγραμμάτων της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020 για το Πανεπιστήμιο και την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Στην διημερίδα συμμετείχαν εκπρόσωποι από τα προγράμματα Erasmus +, CreativeEurope, LIFE, EaSI, Interreg, URBACTIII και ESPON. Το Πρόγραμμα LIFE εκπροσώπησαν οι εμπειρογνώμονες Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής της GR LTF. Η δομή της διημερίδας ήταν ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα, με την γενική παρουσίαση να λαμβάνει χώρα την πρώτη ημέρα, ενώ την δεύτερη ημέρα πραγματοποιήθηκαν οι διμερείς συναντήσεις με διάφορους φορείς αυτοδιοίκησης και το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο. Οι συμμετέχοντες στην γενική παρουσίαση των προγραμμάτων ξεπέρασαν τα 200 άτομα, ενώ με 27 από αυτούς πραγματοποιήθηκαν διμερείς συναντήσεις τη

δεύτερη ημέρα της εκδήλωσης. Δεδομένης της θετικής απήχησης της εκδήλωσης, παρόμοιες δράσεις τέτοιου είδους αναμένεται να πραγματοποιηθούν και στην επόμενη περίοδο.

3.2 Διμερείς συνεργασίες

Το προγράμμα LIFE αφορά κατά βάση σε έργα πιλοτικής εφαρμογής, έργα επίδειξης, και έργα βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών σε θέματα που σχετίζονται με το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή. Υπό αυτήν την έννοια και λαμβάνοντας υπόψη τη λογική διαδοχή της χρηματοδότησης και υλοποίησης, σχετίζονται περισσότερο με τα έργα Horizon2020, που αναφέρονται στην έρευνα και την καινοτομία, και άρα προηγούνται θεματικάτων έργων LIFE, καθώς και με έργα τύπου ΕΣΠΑ, που εφαρμόζουν το στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης της χώρας και συνήθως έπονται των έργων LIFE..

Ως συνέπεια των παραπάνω, θεωρήθηκε χρήσιμο, κατά την πρώτη αυτή φάση, ο συντονισμός των δράσεων συνεργείας να γίνει με τους εκπροσώπους των προγραμμάτων Horizon 2020 και ΕΣΠΑ για τους τομείς περιβάλλοντος και κλιματικής αλλαγής.

3.2.1 Συνεργασία με το Πρόγραμμα Horizon 2020

Λόγω της στενής σχέσης του προγράμματος Horizon 2020 με το Πρόγραμμα LIFE, υπήρχε ήδη η βάση συνεργασίας με τα ΕΣΕ του προγράμματος Horizon. Συγκεκριμένες δράσεις που έλαβαν χώρα κατά το διάστημα αυτό είναι:

- Συμμετοχή στην Ημερίδα 'Ορίζοντας 2020: Παρουσίαση του Προγράμματος Εργασίας 2017', που διοργανώθηκε από το δίκτυο Πράξη στην Αθήνα, στις 22 Σεπτεμβρίου 2016. Το δίκτυο Πράξη αποτελεί το ΕΣΕ του Horizon για έργα έρευνας που είναι συναφή με το Πρόγραμμα LIFE. Συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης η ελληνική ομάδα GR LTF είχε την ευκαιρία να ενημερωθεί για τα προσεχή προγράμματα χρηματοδότησης έρευνας στην θεματολογία της κλιματικής αλλαγής, του περιβάλλοντος, της αποδοτικότητας των πόρων και της θαλάσσιας έρευνας.
- Διμερής συνάντηση της εμπειρογνώμονος Κλιματικής Αλλαγής της GR LTF με το ΕΣΕ για την ενότητα 'Ασφαλής, Καθαρή και Αποδοτική Ενέργεια', στο Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης. Η συνάντηση πραγματοποιήθηκε στις 21 Οκτωβρίου και σε αυτήν έγινε μία συνοπτική ενημέρωση, για κάθε ένα εκ των δύο προγραμμάτων, με σαφή αναφορά στις δυνατότητες για περαιτέρω δικτύωση δικαιούχων σε Ευρωπαϊκό επίπεδο και τις προτεραιότητες στον τομέα της έρευνας για την διετία 2016-2017. Συμφωνήθηκε, ότι παρουσιάζει ενδιαφέρον η συμμετοχή του ενός σημείου επαφής σε εκδηλώσεις του άλλου, καθώς και η από κοινού διοργάνωση εκδηλώσεων.
- Πρόταση της GR LTF στα ΕΣΕ του Horizon2020 για τη διοργάνωση μίας κοινής εκδήλωσης στο πλαίσιο της πρώτης διεθνούς έκθεσης 'Verde-Tec – Περιβαλλοντικές Τεχνολογίες'. Κατά την εκδήλωση αυτή, θα παρουσιαστούν τα δύο Προγράμματα με στόχο να ενημερωθούν οι

επαγγελματίες του χώρου των τεχνολογιών περιβάλλοντος για τις δυνατότητες Ευρωπαϊκής χρηματοδότησης, τόσο στον τομέα της έρευνας όσο και στον τομέα της εφαρμογής πιλοτικών έργων και έργων επίδειξης.

3.2.2 Συνεργασία με την Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ του ΥΠΕΝ

Στο πλαίσιο της συνέργειας με τα προγράμματα ΕΣΠΑ, έλαβε χώρα μία διμερής συνάντηση με τον προϊστάμενο της Μονάδας Παρακολούθησης Προγραμμάτων της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του ΥΠΕΝ τον Οκτώβριο 2016. Στο πλαίσιο της συνάντησης, συζητήθηκε το υπάρχον πλαίσιο συνεργασίας και διατυπώθηκαν προβληματισμοί που σχετίζονται με την κατανομή των θεματικών των έργων LIFE (περιβάλλον, κλιματική αλλαγή) στους θεματικούς άξονες του ΕΣΠΑ, καθώς και με την μερική απουσία ενημέρωσης των πολιτικών παραγόντων για αξιοποίηση και προώθηση των αποτελεσμάτων των έργων Horizon και LIFE σε προγράμματα ΕΣΠΑ. Τόσο η εκπρόσωπος της GR LTF όσο και ο εκπρόσωπος του ΕΣΠΑ αναγνώρισαν τις πρακτικές δυσκολίες που παρουσιάζει ο συντονισμός των διαφορετικών φορέων και δυσχεραίνει την προώθηση των εθνικών προτεραιοτήτων.

Μία πρώτη δράση για βελτίωση της συνέργειας μεταξύ των έργων LIFE και ΕΣΠΑ αποτελούν πιθανώς τα δύο Ολοκληρωμένα Προγράμματα που βρίσκονται σε στάδιο υποβολής της ολοκληρωμένης πρότασης, εφόσον και στα δύο έχει ήδη εγκριθεί το αρχικό υπόμνημα που υποβλήθηκε τον Σεπτέμβριο του 2016. Τόσο το Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα της Φύσης όσο κι εκείνο της Κλιματικής Αλλαγής, αναφέρονται σε συμπληρωματικούς πόρους που προέρχονται κυρίως από τα προγράμματα ΕΣΠΑ και συγκεκριμένα από το τομεακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 'Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη' και από το θεματικό άξονα #5 'Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνου' των περιφερειακών προγραμμάτων. Ως προς αυτό, η υφιστάμενη συνεργασία με την Επιτελική δομή ΕΣΠΑ του ΥΠΕΝ αναμένεται να ενισχυθεί τους προσεχείς μήνες, κατά το στάδιο προετοιμασίας των ολοκληρωμένων προτάσεων.

3.3 Άλλες δράσεις

Κατά το διάστημα αναφοράς της παρούσας έκθεσης, η ομάδα GR LTF είχε την ευκαιρία να συμμετάσχει σε έναν αριθμό συναντήσεων θεματολογίας σχετιζόμενης με Ευρωπαϊκά προγράμματα, εκπροσωπώντας τα ΕΣΕ του LIFE. Οι συναντήσεις αυτές αφορούν αφενός στη συζήτηση σε Ευρωπαϊκό επίπεδο των εμπειριών από τις εθνικές προσπάθειες και πρωτοβουλίες εναρμόνισης των Ευρωπαϊκών ταμείων και αφετέρου στην εφαρμογή των στρατηγικών εδαφικής συνεργασίας και την ένταξη έργων που πληρούν συγκεκριμένες προδιαγραφές σε αυτές. Ειδικότερα, οι δύο δράσεις περιγράφονται στις επόμενες παραγράφους.

Ο εμπειρογνώμονας Διαχείρισης Δεδομένων/GIS, εκπροσωπώντας την GR LTF παρευρέθηκε επίσης στην εκδήλωση της επίσημης έναρξης του προγράμματος διακρατικής συνεργασίας της Μεσογείου 'ENICBC Med'. Η εκδήλωση έλαβε χώρα στις 16 Δεκεμβρίου 2016 και σε αυτή συμμετείχαν πάνω από 300

συμμετέχοντες από 13 χώρες. Στην εκδήλωση παρουσιάστηκαν επιτυχή προγράμματα, συζητήθηκαν τα χαρακτηριστικά της νέας πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για το πρόγραμμα, ενώ υπήρξε ιδιαίτερη ενότητα συζήτησης με τον τίτλο 'Συνέργεια και συμπληρωματικότητα'.

3.3.1 Συμμετοχή στην Ευρωπαϊκή ομάδα εστίασης για τον Θεματικό Άξονα 5 'Πρώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνου'

Στις 18 Οκτωβρίου, η εμπειρογνώμονας κλιματικής αλλαγής συμμετείχε στην ομάδα εστίασης του θεματικού άξονα 5 για τον συντονισμό και την εναρμόνιση των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) και άλλων Ευρωπαϊκών πολιτικών. Η συζήτηση έγινε στο πλαίσιο μίας μελέτης της εταιρείας KPMG για την Γενική Διεύθυνση Περιφερειών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία εστιάζει στη συνοχή, τη συνεργασία και τη συνέργεια ανάμεσα στα ΕΔΕΤ. Στην συζήτηση συμμετείχαν 11 άτομα από διαφορετικές χώρες που εκπροσωπούσαν διαφορετικούς φορείς και χρηματοδοτικά εργαλεία, όπως το Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, τα ΕΣΠΑ κ.ά.

Τα γενικά συμπεράσματα της συζήτησης περιλαμβάνουν τα παρακάτω:

- Η απλοποίηση και εναρμόνιση των ευρωπαϊκών διαδικασιών για τη χρηματοδότηση στα διαφορετικά ΕΔΕΤ θα μπορούσε να βελτιωθεί σημαντικά και η Επιτροπή μπορεί να έχει σημαντικό ρόλο σε αυτό.
- Τα προγράμματα θα πρέπει να χαρακτηρίζονται από σχετική ευελιξία, ώστε τα Κράτη Μέλη να έχουν τη δυνατότητα να καθορίζουν τις ανάγκες τους. Αν και η πολιτική είναι κοινή για όλα τα Κράτη Μέλη, οι εθνικές συνθήκες συχνά είναι διαφορετικές ανά περίπτωση. Οι εθνικοί φορείς πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να επιλέγουν τι θέλουν να πετύχουν και τι έχει νόημα με βάση τη στρατηγική ανάπτυξής τους και τις εθνικές προτεραιότητες.
- Τονίστηκε η σημασία ύπαρξης απτών δεικτών ως προς την πρόοδο των προγραμμάτων.
- Τονίστηκε επίσης η σημασία δικτύωσης σε εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο, κάτι που συνάδει εννοιολογικά με την παρούσα δράση. Ιδιαίτερα, για το εθνικό δίκτυο αναφέρθηκε το όφελος από τη δημιουργία ομάδων θεματικών ενοτήτων που δύνανται να συντονιστούν και να επικοινωνήσουν καλύτερα ως προς τον κοινό τους στόχο.
- Η προώθηση των επιτροπών παρακολούθησης ενός προγράμματος με συμμετοχή μελών από άλλα χρηματοδοτικά προγράμματα θα μπορούσε να βοηθήσει τη διάχυση και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων.
- Τέλος, τονίστηκε ο ρόλος των ΕΣΕ για τον συντονισμό και τη συνεργασία ανάμεσα στα διάφορα ΕΔΕΤ.

Η τελική έκθεση της εταιρείας KPMG αναμένεται να υποβληθεί στη Γενική Διεύθυνση Περιφερειών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το καλοκαίρι του 2017.

3.3.2 Συμμετοχή στη θεματική ομάδα εργασίας του πυλώνα #3 'Ποιότητα του Περιβάλλοντος' της Στρατηγικής της ΕΕ για την περιφέρεια της Αδριατικής και του Ιονίου

Η Στρατηγική της ΕΕ για την περιφέρεια της Αδριατικής και του Ιονίου (EUSAIR) αφορά στην περιοχή που καλύπτεται από οκτώ χώρες: τέσσερα Κράτη Μέλη της ΕΕ (Κροατία, Ελλάδα, Ιταλία και Σλοβενία) και τέσσερις χώρες εκτός ΕΕ (Αλβανία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Μαυροβούνιο και Σερβία). Η EUSAIR παρουσιάστηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2014 και προτείνει τέσσερις θεματικούς πυλώνες, εκ των οποίων ο τρίτος αφορά στην Ποιότητα του Περιβάλλοντος της περιοχής. Η εστίαση του θεματικού πυρήνα αφορά στα εξής τρία θέματα:

1. Θαλάσσιο Περιβάλλον
2. Ρύπανση της θάλασσας
3. Διακρατικοί χερσαίοι οικότοποι και βιοποικιλότητα

Οι βασικοί πόροι για τα έργα που εμπύπτουν στη Στρατηγική προέρχονται από τα ΕΔΕΤ για την περίοδο 2014-2020, καθώς και από τον Μηχανισμό Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ) για χώρες εκτός ΕΕ. Ταυτόχρονα, και ειδικά στον θεματικό πυλώνα 3, το Πρόγραμμα LIFE μπορεί επίσης να χρηματοδοτήσει έργα που στοχεύουν στην κατεύθυνση των προτεραιοτήτων που θέτει η Στρατηγική.

Από τον Νοέμβριο 2016, η ομάδα GR LTF συμμετέχει στην ομάδα εργασίας του θεματικού άξονα 3. Κατά την τρέχουσα φάση, η ομάδα εργασίας επικεντρώνεται στην ένταξη ώριμων έργων LIFE στα έργα που υποστηρίζουν την εφαρμογή της EUSAIR. Στο πλαίσιο αυτό, οι εμπειρογνώμονες Περιβάλλοντος, Φύσης/Βιοποικιλότητας και Κλιματικής Αλλαγής ανέτρεξαν στα τρέχοντα έργα LIFE και προετοίμασαν μία λίστα των έργων που θα μπορούσαν να υποβληθούν στη διαδικασία χαρακτηρισμού τους ως έργο EUSAIR. Τέτοια έργα πιθανώς να μπορούν να θεωρηθούν ως έργα πρότυπα για την εφαρμογή της στρατηγικής στην περιοχή και επομένως να προωθηθούν καλύτερα ως προς την εφαρμογή, σε συνέργεια με άλλα προγράμματα (κυρίως προγράμματα ΕΔΕΤ).

Σε επόμενο στάδιο, η λίστα αυτή θα επικαιροποιηθεί από την GR LTF και θα χρησιμοποιηθεί για την προετοιμασία των συνοδευτικών αρχείων για κάθε έργο, ώστε αυτό να μπορέσει να υποβληθεί στην Θεματική Κατευθυντήρια Ομάδα του πυλώνα προς ένταξη στα έργα EUSAIR, πριν από την επόμενη συνεδρία της τελευταίας.

4 Επόμενα βήματα

Κατά την επόμενη φάση, αναμένεται να συνεχιστούν οι δράσεις και οι συνεργασίες που αναφέρθηκαν παραπάνω και συγκεκριμένα:

- Πολυμερείς συνεργασίες: Η ομάδα GR LTF θα συνεχίσει να συμμετέχει στις δράσεις που διοργανώνονται σε περιφερειακό επίπεδο από την ΕΕΤΑΑ και άλλους φορείς. Ιδιαίτερα για το 2017 υπάρχει μία σειρά στοχευμένων δράσεων που περιγράφονται αναλυτικά στην παράγραφο 3.1.1 και οι οποίες αναμένεται να διευκολύνουν την από κοινού επικοινωνία και ενημέρωση για τα προγράμματα προς την τοπική αυτοδιοίκηση και άλλους πιθανούς δικαιούχους.
- Ως προς τις διμερείς συνεργασίες, οι ήδη δρομολογημένες δράσεις με το πρόγραμμα Horizon 2020 θα πραγματοποιηθούν κατά το πρώτο εξάμηνο του έτους 2017. Έχοντας αυτό ως γνώμονα, η ομάδα GR LTF σχεδιάζει να επεκτείνει την υπάρχουσα συνεργασία με το ΕΚΤ και το δίκτυο Πράξη, καθώς και την ΓΓΕΤ, η οποία αποτελεί τον συντονιστή του προγράμματος Horizon2020. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον θα είχε πιθανώς η ενδεχόμενη σύμπραξη των φορέων για την έκδοση των Βέλτιστων έργων Horizon2020 και LIFE στον τομέα του Περιβάλλοντος και της Κλιματικής Αλλαγής, καθώς και για την υποστήριξη των υπηρεσιών ανεύρεσης πιθανών εταίρων.
- Σε ό,τι αφορά στα προγράμματα ΕΣΠΑ, το προσεχές διάστημα θα πρέπει να εντατικοποιηθεί η συνεργασία με την αρμόδια επιτελική δομή του ΥΠΕΝ, με στόχο να υπάρχει μία καλή σύνδεση των έργων LIFE, τόσο με το τομεακό επιχειρησιακό πρόγραμμα 'Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη', όσο και με τις συναφείς, ως προς το LIFE, δράσεις των περιφερειακών προγραμμάτων ΕΣΠΑ. Η διαδικασία συγγραφής των προτάσεων για τα δύο ολοκληρωμένα προγράμματα LIFE στις αρχές του 2017 θα συνδράμει στο να ξεκινήσει μία τέτοια συζήτηση. Μακροπρόθεσμα, σημαντικό ρόλο για την επιτυχή υλοποίηση της δραστηριότητας αυτής αναμένεται να έχουν και τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής του έργου, καθώς όλα εργάζονται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και μπορούν να υποστηρίξουν αλλά και να καθοδηγήσουν την ομάδα προς την συγκεκριμένη κατεύθυνση.
- Μία κατεύθυνση που δεν έχει αναπτυχθεί ως τώρα είναι η συνέργεια του Προγράμματος LIFE με τα υπόλοιπα διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία, όπως το Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης, το Πρόγραμμα 'Αλιείας και Θάλασσας' και το Πρόγραμμα Δράσης για την Υγεία. Το ενδεχόμενο και οι δυνατότητες σύμπραξης τέτοιων διμερών συνεργασιών θα μπορούσε να εξεταστεί κατά την επόμενη περίοδο του προγράμματος, και πάλι σε συνεργασία με το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
- Οι δράσεις για την υποβολή έργων LIFE προς ένταξη στα ενδεικτικά προγράμματα EUSAIR θα συνεχιστεί και η ομάδα GR LTF θα συνεχίσει να συμβάλλει, εφόσον αυτό είναι πρακτικά δυνατό, στις εργασίες της ομάδας εργασίας του θεματικού πυλώνα 3 της Στρατηγικής, με βάση και την

παράγραφο 3.3.2. Παράλληλα, και πιο μακροπρόθεσμα, η ομάδα θα εξετάσει και τη δυνατότητα παρόμοιων συνεργασιών και με άλλα προγράμματα εδαφικής συνεργασίας, καίτοι προτεραιότητα για την επόμενη περίοδο αποτελούν, καταρχήν οι δράσεις που έχουν ήδη αναφερθεί.

Παράρτημα: Φωτογραφικό Υλικό Δράσεων σε συνεργασία με την ΕΕΤΑΑ
Επιμορφωτικό σεμινάριο των Δήμων Περιφέρειας Αττικής, Αθήνα, 29-31/8/2016

Διημερίδα για την αξιοποίηση των Ευρωπαϊκών Ανταγωνιστικών Περιβάλλον προς όφελος της Τοπικής Ανάπτυξης, Κομοτηνή, 29/11-1/12/2016

